

Zaak C-790/22**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

28 december 2022

Verwijzende rechter:

Verwaltungsgerichtshof (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

12 december 2022

Verzoekster tot *Revision*:

R GmbH

Verwerende instantie:

Landeshauptstadt Innsbruck

[OMISSIS]

Het Verwaltungsgerichtshof (hoogste bestuursrechter, Oostenrijk; hierna: „verwijzende rechter”) heeft op het beroep in *Revision* van R GmbH (hierna: „verzoekster”) [OMISSIS] tegen de beslissing van het Landesverwaltungsgericht Tirol (bestuursrechter in eerste aanleg van de deelstaat Tirol, Oostenrijk) van 21 oktober 2020 [OMISSIS] betreffende een maatregel als bedoeld in § 39 van het Lebensmittelsicherheits- und Verbraucherschutzgesetz (wet inzake voedselveiligheid en consumentenbescherming; hierna: „LMSVG”) (verwerende instantie voor de bestuursrechter: burgemeester van de hoofdstad van de deelstaat Tirol, Innsbruck, Oostenrijk; hierna: „verweerder”) de volgende

beslissing

gegeven:

Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet artikel 14, lid 2, onder b), gelezen in samenhang met artikel 14, lid 5, van verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden (PB 2002, L 31, blz. 1), aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een regeling of een interpretatie van een lidstaat die inhoudt dat levensmiddelen als ongeschikt voor menselijke consumptie moeten worden beschouwd wanneer de beoogde bruikbaarheid ervan niet gewaarborgd is, zonder dat er sprake moet zijn van de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 genoemde redenen waarom een levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie (als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf)?

Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord:

2. Moet artikel 14, lid 2, onder b), gelezen in samenhang met artikel 14, lid 5, van verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden (PB 2002, L 31, blz.1), aldus worden uitgelegd dat ervan moet worden uitgegaan dat een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie wanneer het levensmiddel bij de beoogde consumptie als gevolg heeft dat de waarde die door de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) in het kader van de beoordeling van een (in dit levensmiddel opgenomen) levensmiddelenadditief wordt beschouwd als aanvaardbare dagelijkse inname [Acceptable Daily Intake (ADI)], sterk (bij een gemiddelde volwassene met een lichaamsgewicht van 70 kg vijfmaal) wordt overschreden?

Motivering

1. Feiten en hoofdgeding

- 1 Bij besluit van de burgemeester van Innsbruck (overheidsinstantie) (verweerder) van 26 juni 2020 werd verzoekster krachtens § 39, lid 1, LMSVG het verbod opgelegd om het product „Curcumin spezial bei Arthrose” (curcumine speciaal bij artrose) (hierna: „product”) van een in Duitsland gevestigde fabrikant in de handel te brengen en werd zij verplicht om de in de handel gebrachte producten van de markt te nemen.
- 2 Als motivering voerde verweerder in wezen aan dat het product in de handel wordt gebracht als dieetvoeding voor medisch gebruik. Op de verpakking wordt een dosering van drie capsules per dag aanbevolen. Volgens de informatie op de verpakking bevat een dagelijkse dosis 1 500 mg curcumine-extract, wat

overeenkomt met 1 200 mg „curcuminoïden”. Curcumine (E 100) is een toegelaten levensmiddelenadditief dat als kleurstof wordt gebruikt. De waarde van de aanvaardbare dagelijkse inname (Acceptable Daily Intake; hierna: „ADI”) is door de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (hierna: „EFSA”) vastgelegd op 3 mg curcumine per dag per kilogram lichaamsgewicht. Bij een beoogde dosering van het product van drie capsules per dag wordt de ADI bij een 60 kg zware gemiddelde volwassene meer dan zesmaal (660 %) overschreden. Hierbij wordt nog geen rekening gehouden met de extra inname van curcumine dat als kleurstof in de andere (dagelijks) ingenomen levensmiddelen aanwezig is, die volgens de EFSA bij een volwassene tot 1,5 mg per dag per kilogram lichaamsgewicht kan bedragen. De meeste consumenten zouden de consumptie van dit levensmiddel weigeren, indien zij zouden weten dat de door de EFSA vastgelegde waarde alleen al door de beoogde dosering van het product meer dan zesmaal wordt overschreden. Het product moet daarom overeenkomstig § 5, lid 2, tweede volzin, LMSVG worden aangemerkt als ongeschikt voor menselijke consumptie.

- 3 Bij de bestreden beslissing van het Landesverwaltungsgericht Tirol van 21 oktober 2020 is het tegen dit besluit ingestelde bezwaar van verzoekster ongegrond verklaard en daarbij vastgesteld dat het verzoekster krachtens § 39, lid 1, eerste volzin, LMSVG werd verboden om het betrokken product in de handel te brengen. Voorts is geoordeeld dat een beroep in *Revision* bij de verwijzende rechter overeenkomstig artikel 133, lid 4, van het Bundesverfassungsgesetz (B-VG) (federale constitutionele wet, Oostenrijk) is toegestaan.
- 4 Ter motivering heeft het Verwaltungsgericht uiteengezet – voor zover in casu relevant – dat bij het antwoord op de vraag of het betrokken levensmiddel veilig is of niet, rekening moet worden gehouden met het feit dat de consument of de behandelend arts niet wordt geïnformeerd over het zeer hoge curcuminegehalte, de met de consumptie ervan verbonden overschrijding van de ADI en de daarmee gepaard gaande bijwerkingen en dat het de consument niet wordt afgeraden om andere curcumine bevattende spijzen tot zich te nemen. Voor de beantwoording van de vraag of het betrokken levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie, is de definitie in § 5, lid 5, tweede volzin, LMSVG en in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 relevant. De criteria van artikel 14, lid 5, van die verordening zijn niet uitputtend voor de beoordeling of een levensmiddel ongeschikt is voor consumptie. Ook in andere omstandigheden kan aan deze criteria zijn voldaan [OMISSIS]. Het Oostenrijkse *Lebensmittelbuch* kan hierbij als hulpmiddel voor de uitlegging dienen [OMISSIS]. Om die reden kan ten aanzien van het begrip „ongeschikt voor menselijke consumptie” worden teruggegrepen naar de toelichting in het Oostenrijkse *Lebensmittelbuch*. Volgens deze toelichting moet een levensmiddel als „ongeschikt voor menselijke consumptie” worden beschouwd, wanneer het als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf, gelet op het gebruik waarvoor het is bestemd, onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie. Een beoordeling als „schadelijk voor de gezondheid” sluit voor

hetzelfde gebrek uit dat het als „ongeschikt voor menselijke consumptie” wordt beoordeeld. Tevens kan de weerzinwekkende aard van een levensmiddel die echter niet zo erg is dat hierdoor de beoordeling ervan als „schadelijk voor de gezondheid” gerechtvaardigd is, ertoe leiden dat het „ongeschikt voor menselijke consumptie” is indien de consument die op de hoogte is van de mogelijke weerzinwekkende aard, zou afzien van de consumptie van dergelijke levensmiddelen. Een volledige opsomming van alle mogelijke aantastingen is gelet op het grote aantal ervan uitgesloten. Om die reden wordt in het algemeen vastgesteld dat een levensmiddel waarvan de consumptie wordt geweigerd door de consument die op de hoogte is van alle mogelijke omstandigheden, als „ongeschikt voor menselijke consumptie” moet worden aangemerkt.

- 5 In casu kan de beoogde consumptie van het product door de meervoudige overschrijding van de ADI onder meer maag- en onderbuikklasten, misselijkheid en diarree veroorzaken en in zeldzame gevallen leiden tot oedemen. De schadelijkheid van het levensmiddel wordt niet uitgesloten door informatie in de zin van artikel 14, lid 3, onder b), van verordening nr. 178/2002. Het product is bedoeld als dieetbehandeling bij gewrichtspijn als gevolg van artrose en wordt aangeboden als plantaardig alternatief voor pijnstillers. De meeste consumenten zouden het gebruik van het betrokken levensmiddel weigeren indien zij kennis zouden hebben van de omstandigheid dat reeds door de enkele beoogde consumptie ervan een op Europees niveau (EFSA) en internationaal niveau [JECFA - Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives (gezamenlijk comité van deskundigen voor levensmiddelenadditieven van de FAO en WHO)] vastgelegde toxicologische dan wel gezondheidsrelevante kenwaarde (ADI) meer dan vijfmaal wordt overschreden bij een lichaamsgewicht van 70 kg en dat de consumptie van het als plantaardig alternatief voor pijnstillers aangeprezen product gepaard gaat met vergelijkbare bijwerkingen als die van pijnstillers. Het resultaat is dat het betrokken levensmiddel „dientengevolge ‚schadelijk voor de gezondheid’ en of ‚ongeschikt voor menselijke consumptie’ is”. In beide gevallen moet het in de handel brengen van het levensmiddel worden verboden.
- 6 Het toelaten van het beroep in *Revision* heeft het Verwaltungsgericht gemotiveerd met het ontbreken van rechtspraak van de verwijzende rechter over onder meer de vraag of de beoogde bruikbaarheid als bedoeld in § 5, lid 5, tweede volzin, LMSVG uitsluitend niet gewaarborgd is wanneer het levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie, gelet op het gebruik waarvoor het is bestemd, als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf (verwijzing naar artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002) of dat een levensmiddel ook ongeschikt is voor menselijke consumptie, wanneer het gebruik ervan zou worden geweigerd door de consument die op de hoogte is van alle mogelijke omstandigheden (verwijzing naar de toelichting in het Oostenrijkse *Lebensmittelbuch*).
- 7 Tegen deze beslissing is het onderhavige gewone beroep in *Revision* ingesteld, waarin onder meer wordt aangevoerd dat er geen rechtspraak van het Hof bestaat over de in casu relevante vraag betreffende de uitlegging van het begrip

„ongeschikt voor menselijke consumptie” als bedoeld in artikel 14, lid 2, van verordening nr. 178/2002. Met name rijst de vraag of een levensmiddel „wegens de overschrijding van een uitsluitend voor de beoordeling vastgelegde factor” (bedoeld is kennelijk de ADI) als ongeschikt voor menselijk consumptie mag worden aangemerkt. Volgens verzoekster tot *Revision* zou deze onjuiste rechtsopvatting tot gevolg hebben dat met dit criterium [van ongeschiktheid voor menselijke consumptie] een vergaarbak wordt gecreëerd voor levensmiddelen die onschadelijk voor de gezondheid maar „ongewenst op de markt” zijn.

- 8 De beoordeling van de rechtmatigheid van het verbod op het in de handel brengen van het betrokken levensmiddel hangt af van het antwoord op de vraag of de aanname van het Verwaltungsgericht dat het betrokken levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie, omdat het gebruik ervan zou worden geweigerd door de consument die op de hoogte is van alle mogelijke omstandigheden, indien er geen sprake moet zijn van de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 bedoelde oorzaken waardoor het levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie (als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf), verenigbaar is met het Unierecht. Indien deze aanname niet in strijd is met het Unierecht hangt de beoordeling van de rechtmatigheid van het verbod op het in de handel brengen van het betrokken levensmiddel tevens af van het antwoord op de vraag, of dient te worden aangenomen dat een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie, wanneer het bij een beoogde consumptie als gevolg heeft dat de waarde die door de EFSA in het kader van de beoordeling van een (in dit levensmiddel opgenomen) levensmiddelenadditief als de ADI wordt beschouwd, sterk (bij een gemiddelde volwassene met een lichaamsgewicht van 70 kg vijfmaal) wordt overschreden.

2. Relevante bepalingen van Unierecht

- 9 Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden (PB 2002, L 31, blz. 1) luidt voor zover hier relevant:

„Artikel 14

Voedselveiligheidsvoorschriften

1. Levensmiddelen worden niet in de handel gebracht indien zij onveilig zijn.
2. Levensmiddelen worden geacht onveilig te zijn indien zij worden beschouwd als:
 - a) schadelijk voor de gezondheid;

b) ongeschikt voor menselijke consumptie.

3. Bij de beoordeling of een levensmiddel onveilig is, worden de volgende punten in aanmerking genomen:

a) de normale omstandigheden van het gebruik van het levensmiddel door de consument, alsmede in alle stadia van productie, verwerking en distributie, en

b) de informatie die aan de consument wordt verstrekt, inclusief de informatie op het etiket, of andere informatie die algemeen voor consumenten beschikbaar is betreffende het vermijden van specifieke nadelige gezondheidseffecten van een bepaald levensmiddel of een categorie levensmiddelen.

4. Bij de beoordeling of een levensmiddel schadelijk voor de gezondheid is, worden de volgende punten in aanmerking genomen:

a) niet alleen het vermoedelijke onmiddellijke en/of kortetermijn- en/of langetermijneffect dat het levensmiddel heeft op de gezondheid van iemand die het consumeert, maar ook het effect op diens nakomelingen;

b) de vermoedelijke cumulatieve toxische effecten;

c) de bijzondere fysieke gevoeligheden van een specifieke categorie consumenten ingeval het levensmiddel voor die categorie consumenten bestemd is.

5. Bij de beoordeling of een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie, wordt bezien of een levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie, gelet op het gebruik waarvoor het is bestemd, als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf.

[...]"

3. Relevante bepalingen van nationaal recht

- 10 Het Bundesgesetz über Sicherheitsanforderungen und weitere Anforderungen an Lebensmittel, Gebrauchsgegenstände und kosmetische Mittel zum Schutz der Verbraucherinnen und Verbraucher (federale wet inzake ter bescherming van de consument vastgestelde veiligheidsvoorschriften en andere vereisten voor levensmiddelen, gebruiksvoorwerpen en cosmetica) (Lebensmittelsicherheits- und Verbraucherschutzgesetz; wet inzake voedselveiligheid en consumentenbescherming; hierna: „LMSVG”), BGBl. I, nr. 13/2006, in de versie van BGBl. I, nr. 39/2019, luidt voor zover hier relevant:

„Levensmiddelen

Algemene voorschriften

§ 5. (1) Het is verboden om levensmiddelen

1. die onveilig in de zin van artikel 14 van verordening (EG) nr. 178/2002 zijn, dat wil zeggen schadelijk voor de gezondheid of ongeschikt voor menselijke consumptie zijn, of

[...]

in de handel te brengen.

[...]

(5) Levensmiddelen zijn

1. schadelijk voor de gezondheid wanneer zij de gezondheid in gevaar kunnen brengen of schaden;
2. ongeschikt voor menselijke consumptie wanneer de beoogde bruikbaarheid niet gewaarborgd is;

[...]

Maatregelen

§ 39. (1) Indien hij kennis krijgt van overtredingen van de bepalingen van de levensmiddelenwetgeving, gelast het hoofd van de deelstaat bij besluit, waarbij in voorkomend geval een redelijke termijn wordt bepaald en noodzakelijke voorwaarden of eisen worden gesteld, de maatregelen die wegens de aard van de overtreding en met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel noodzakelijk zijn om de tekortkomingen te verhelpen of de risico's te verkleinen, zoals met name:

1. de beperking of het verbod van het in de handel brengen of het gebruik;

[...]"

4. Bevoegdheid om te verzoeken om een prejudiciële beslissing

11 [Uiteenzetting over de verwijzingsbevoegdheid] [OMISSIS]

12 [Voorafgaande opmerkingen met betrekking tot de prejudiciële vragen] [OMISSIS]

5. Toelichting op de prejudiciële vragen

Eerste vraag

- 13 In het hoofdgeding gaan zowel beide partijen als het Verwaltungsgericht ervan uit er geen sprake is van een van de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 bedoelde redenen (verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of verrotting, kwaliteitsverlies of bederf) waarom het levensmiddel onaanvaardbaar is geworden voor menselijke consumptie. Naar het oordeel van het Verwaltungsgericht heeft dit veeleer een andere reden.
- 14 Artikel 14, lid 1, van verordening nr. 178/2002 verbiedt het in de handel brengen van onveilige levensmiddelen. Volgens artikel 14, lid 2, onder b), van deze verordening wordt een levensmiddel niet in de handel gebracht indien het wordt beschouwd als ongeschikt voor menselijke consumptie. Ingevolge artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 moet bij de beoordeling of een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie, worden gezien of een levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie, gelet op het gebruik waarvoor het is bestemd, als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf.
- 15 De bewoordingen van artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 vereisen bij de beantwoording van de vraag of een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie dat de daarin genoemde redenen waarom het levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie „worden gezien”.
- 16 Uit de formulering van Uniewetgever is in de rechtsleer geconcludeerd dat de daarin genoemde omstandigheden „niet uitputtend zijn voor de beoordeling of een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie, zodat ook andere omstandigheden kunnen voldoen aan het criterium van lid 5” [OMISSIS]. Deze benadering ligt ten grondslag aan de bij de verwijzende rechter aangevochten beslissing van het Verwaltungsgericht en komt overeen met de bewoordingen van § 5, lid 5, tweede volzin, LMSVG, waarin – zonder dat wordt verwezen naar de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 genoemde redenen – een levensmiddel als ongeschikt voor menselijk consumptie wordt gedefinieerd wanneer „de beoogde bruikbaarheid” niet gewaarborgd is.
- 17 Evenwel kan ook het tegengestelde standpunt worden ingenomen, volgens hetwelk, bij de beantwoording van de vraag of een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie, de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 genoemde redenen waarom het levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijk consumptie in die zin moet worden gezien dat er noodzakelijkerwijs sprake moet zijn van die redenen. De omstandigheid dat de bepaling vereist dat daarmee rekening wordt gehouden („wordt gezien”) en niet enkel als mogelijkheid biedt („kan worden gezien”) zou hiervoor reeds kunnen pleiten. Ook de andere bewoordingen van de Uniewetgever, die niet tot uitdrukking brengen dat het louter een demonstratieve opsomming betreft van redenen waarom het levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie, zouden voor een dergelijke opvatting kunnen pleiten. Tot slot kan het gebruik van de woorden „onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie [...] als gevolg van” doen vermoeden dat de Uniewetgever enkel verwijst naar een verandering van de

samenstelling van een levensmiddel om de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 genoemde redenen, maar niet naar andere redenen waarom een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie. In die zin wordt in de doctrine daarom tevens het standpunt ingenomen dat het toepassingsgebied van artikel 14, lid 2, onder b), van die verordening „aldus [is] beperkt dat hieronder louter veranderingen van de samenstelling van een levensmiddel vallen”, namelijk als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf [OMISSIS]. Opgemerkt moet worden dat het Hof in zijn arrest van 2 september 2021, Toropet, (C-836/19, EU:C:2021:668, punt 48) [OMISSIS], geen blijk heeft gegeven van een andere opvatting wanneer het ervan uitgaat dat volgens artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 een voor menselijke consumptie ongeschikt levensmiddel het levensmiddel is „dat onaanvaardbaar is als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf”.

- 18 De eerste prejudiciële vraag is dus bedoeld om een antwoord te krijgen op de vraag of er sprake moet zijn van de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 genoemde oorzaken voor het feit dat het levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie (als gevolg van verontreiniging, door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf) om een levensmiddel als ongeschikt voor menselijke consumptie te kunnen aanmerken in de zin van artikel 14, lid 2, onder b), gelezen in samenhang met artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002.

Tweede vraag

- 19 In het hoofdgeding wordt niet bestreden dat het betrokken levensmiddel bij een beoogde consumptie als gevolg heeft dat de waarde die door de EFSA in het kader van de beoordeling van een (in het levensmiddel opgenomen) levensmiddelenadditief als ADI wordt beschouwd, sterk (bij een gemiddelde volwassene met een lichaamsgewicht van 70 kg vijfmaal) wordt overschreden.
- 20 Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord, rijst – naast de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 genoemde redenen – de vraag naar de overige redenen waarom een levensmiddel ongeschikt is voor menselijke consumptie.
- 21 Volgens § 5, lid 5, tweede volzin, LMSVG zijn levensmiddelen ongeschikt voor menselijke consumptie wanneer de beoogde bruikbaarheid niet gewaarborgd is. In de rechtsleer wordt gesteld dat de vraag wanneer de beoogde bruikbaarheid niet meer gewaarborgd is, moet worden beantwoord aan de hand van de „gerechtvaardigde verwachtingen van de consument”, waarbij alle omstandigheden weloverwogen worden gezien [OMISSIS]. De verwijzende rechter is in zijn rechtspraak over vragen op het gebied van levensmiddelenrecht – zij het niet over de in casu toepasselijke bepaling van § 5, lid [5], tweede volzin, LMSVG – van oordeel dat de relevante verwachting van een normaal geïnformeerde, redelijk omzichtige en oplettende, gemiddelde consument

weerlegbaar wordt weergegeven in het door het (voormalige) federale ministerie voor Gezondheid uitgegeven Oostenrijkse *Lebensmittelbuch*, dat als een objectief deskundigenrapport kan worden beschouwd [OMISSIS].

- 22 Het Oostenrijkse *Lebensmittelbuch* gaat er in dit verband vanuit dat een volledige opsomming van alle hier in aanmerking komende aantastingen uitgesloten is vanwege het grote aantal ervan, zodat in het algemeen kan worden vastgesteld dat een levensmiddel waarvan het gebruik wordt geweigerd door de consument die op de hoogte is van alle mogelijke omstandigheden, als „ongeschikt voor menselijke consumptie” moet worden beschouwd. De aanname dat op grond van gerechtvaardigde verwachtingen van de consument moet worden uitgegaan van een levensmiddel dat ongeschikt is voor menselijke consumptie, omdat het bij een beoogde consumptie als gevolg heeft dat de waarde die door de EFSA in het kader van de beoordeling van een (in het levensmiddel opgenomen) levensmiddelenadditief als de ADI wordt beschouwd, sterk (bij een gemiddelde volwassene met een lichaamsgewicht van 70 kg vijfmaal) wordt overschreden, blijft binnen de grenzen van dit beoordelingskader en wordt door de verwijzende rechter niet bij voorbaat als onaanvaardbaar aangemerkt.
- 23 Om die reden rijst de vraag of een dergelijke beoordeling verenigbaar is met de Unierechtelijke vereisten wanneer de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 genoemde redenen waarom het levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie, geen uitputtende opsomming vormt van de redenen die in aanmerking moeten worden genomen. Deze vraag is in de rechtspraak van andere lidstaten van de Unie reeds ontkennend beantwoord [zie arrest van het Verwaltungsgerichtshof (hoogste bestuursrechter) van de deelstaat Baden-Württemberg, Duitsland, van 17 september 2020, [OMISSIS] met betrekking tot het in geding zijnde „kurkuma”]. Of een sterke (bij een gemiddelde volwassene met een lichaamsgewicht van 70 kg vijfmaal) overschrijding van de waarde die door de EFSA in het kader van de beoordeling van een (in het levensmiddel opgenomen) levensmiddelenadditief als de ADI wordt beschouwd, moet worden aangemerkt als een omstandigheid die vergelijkbaar is met een van de in artikel 14, lid 5, van verordening nr. 178/2002 genoemde redenen, moet aan de hand van de tweede vraag worden verduidelijkt.

6. Conclusie

- 24 Aangezien de juiste toepassing van het Unierecht niet zo evident lijkt dat daarover redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan, wordt krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de hierboven geformuleerde vragen.

[OMISSIS]